

سخنرانی خطیب محترم

آقای صدراعی اشکوری

اسرار حج و فواید این کنگره بزرگ اسلامی

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم - سم الله الرحمن الرحيم والله على الناس حج البيت من استطاع
عليه سبيلا ومن كفر فان الله غني عن العالمين .

خداوند مجید در سوره آل عمران ایه ۹۷ میفرماید از برای خداست بر مردم حج کردن
خانه کعبه کسانی را که توانائی رفتن بسوی آن را داشته باشند و کسیکه کافر خود پس
بدرستی که خدا بر نیاز است از عالمین .

موضوع گفتار بنده در پیرامون بعضی اسرار و فواید مترتبه بر اعمال حج است - چون
امشب شب عید قربان عرفه و از شبهای متبرکه است و شبی است که حاجیان شروع اداء
مناسک حج میکنند و شب استجابات دعا و توجه و انابه بسوی خدا است سزاوار آنست که در
اهمیت حج صحبت کنیم و مقدمتا بذکر این حدیث شریف میپردازیم که مضمون آن این است
دین اسلام بنا شده است بر پنج قائمه اول گواهی بوحدانیت خدا و رسالت حضرت خاتم الانبیاء
محمد بن عبدالله صل الله علیه و اله و سام . دوم با قامه نمازهای واجبه سوم بگرفتن روزه چهارم
بدادن زکوة بمستحقین پنجم بانجام دادن عمل حج اگر از روی دقت شما شنوندگان محترم
بمضامین این حدیث شریف بنگرید خواهید دید که این دستور مساوات کاملی است که سراسر
موجب صلاح درستکاری عموم و متکی بدو امر است یکی ایمان قلبی و دوم عمل عبادتی تمام
مردمی که به این دین گرویده و در ردیف مومنین در آمده اند همگی در کلمه اولیه اسلام
متساوی و برابرند که آن گواهی بوحدانیت خدا و رسالت پیغمبر اکرم در تحت کلمه طیبه
لااله الا الله محمد رسول الله است و این کلمه همان هسته ایست که در باغستان تمام دلها نشانده
شده و دانه ایست که در کشتزار قلوب عموم افشانده و کاشته شده است پس از آن نماز شبانه
روزی است که آنها تساوی مسلمین در جمیع اعمال و اقوال و سر نهادن شاه و گدا بر زمین در
یک سطح هنگام سجده گذاری در برابر خدای یگانه و اظهار فروتنی در مقابل عظمت آفریدگار

است و يك اثر روحی و سلام رسمی دینی ملی الهی است در پیشگاه سلطان الاطین خالق آسمان و زمین سپس روزه است که در آن مساواتی کامل منظور شده و متضمن محرومیت عموم از هر گونه مفطرات میباشد این عمل فقیرترین مردم را با غنیترین آنها بهم پیوسته و بایکدیگر مساوی و برابر مینماید پس از اینها حج است که عبارت از مساوات کبری و برابری عمومی بحد اعلی است که مانند آن در تمام مذاهب و ادیان و آداب و ملل دنیا دیده نشده و نخواهد شد حج بزرگترین سرمشق برای تهذیب اخلاق و تربیت نفوس و توجه دادن انسان بسوی فطرت اصلی و مبدء الهی میباشد حج نیرومندترین اسلحه ایست برای رفع اختلاف و ایجاد اتحاد عمومی در این سفر روحانی و جسمانی حج نیکوترین وسیله ایست برای آگاهی از احوال ملل و نحل عالم و ارتباط و آشنائی با آنان و دوستی کامل با هم کیشان و مسلمانان جهان حج قوی ترین جهاد است برای مبارزه با جنود نفس اماره و تخلیه از صفات رذیله مانند کبر و عجب و خود پرستی و مردم آزاری حج منظم ترین کلاس است برای اکتساب اخلاق حمیده و انصاف به تقوی و ایمان و نوع پرستی و اتحاد عمومی برای اینکه اهمیت این اجتماع بزرگ و گرد آوری مسلمین در این کنگره اسلامی و رسوم حج بقوائد اجتماعی و اخلاقی و اسرار سیاسی و اقتصادی و منافع انفرادی و دینی و دنیوی و اخروی این دنیاهای روحی بر شنوندگان محترم معلوم گردد و زبان طعن بعضی از بی خردان بسته گردد که تا این عمل را باز بچه نخوانند بذكر مقدمه مختصری می پردازیم و آن مقدمه این است که انسان دارای دو رو است يك رویش بسوی خدا و عالم حقیقت و يك رو بطرف دنیا و عالم طبیعت، انبیا عظام و اولیاء گرام علیهم السلام و افراد انسان کامل بیشتر بوجه حقی برداشته و ترقی روحانی را بر ترقیات جسمانی ترجیح دادند ولی نه بطوریکه تصور شود ترك دنیا کرده و صرف نظر از جنبه جسمانیت نموده باشند بلکه اعمال جسمانی را هم بوجه حق پرستی و برای خدا انجام می دادند چنانچه امام جعفر صادق علیه السلام میفرماید نیست از ما کسیکه ترك آخرت برای دنیا کند ولی اغلب مردم بوجه حقی پشت پازده و در موقع صحت و امنیت نظری بخدا ندارند و تمام توجه آنان بعالم ماده و لذائذ جسمانی است مگر در موقع تراکم ابتلاآت روحی و جسمی و بسته شدن روزنهای امید و اسباب توجه بسوی خدا کنند و در غیر این موقع دلباخته آب و رنگ دنیا و تجملات ظاهری شده و افتخار بحسب و نسب و مقام و رتبه و ثروت و تعینات ناپایدار گردیده خدا را فراموش و دین را پشت سر

انداخته شریعت و طریقت و حقایق اسلام را ترك کرده دچار آرزوهای دور و دراز و تابع هواهوس نفسانی میباشند و چون حج در اسلام برای این مقرر شد نارك آن را در آیه شریفه در حد کفر بخدا باین جهت قرار داد که مسلمانان را از بیخودی بخود آورده و از فرو رفتگی در عالم طبیعت و تعینات مادیت خارج ساخته و متوجه بوجه خدا پرستی و تکمیل مراتب روحانی شان گرداند روی همین نظر خداوند ب ابراهیم خلیل الرحمن علی نبینا و اله و علیه السلام امر فرمود که اساس خانه کعبه را که در بیابان غیر مسکون بی آب و علفی است بالا برده و تعمیر نماید بنحویکه ساده و بی آرایش و آرایش و خالی از تزئینات بزر زیور و تجملات باشد و مردم را بسوی آن دعوت کنند تا در این سفر حج افراد بشر چشم پوشی از لذائد جسمانی کرده و بکپارچه روحانی شوند.

پیغمبر اسلام در بدو امر بسوی بیت المقدس نماز میخواند بامر خدا و از خدا میخواست که کعبه را قبله او و مسلمانان قرار دهد و بالاخره دعایش مستجاب شد برای این بود که نماز معراج مومن و سبب قرب بنده به خدا و توجه بعالم الهی و ترك امور دنیوی و تعلیمات مادی است در توجه به بیت المقدس نقض غرض میشد زیرا در توجه به آن بسا میشد که انسان بیاد سازنده آن حضرت داود پیغمبر و حضرت سلیمان پیغمبر علیهم السلام بآن سلطنت حشمت بی مانندشان میافتاد که خود سبب حسرت و حب دنیا و لذائد جسمانیت میشد و نقض غرض از عبادت حاصل میشد بخلاف توجه به کعبه این منظور مقدس کاملاً عملی میشود زیرا انسان بیاد مرکزی میافتد که آن محلی است که مهندس و نقشه کش آن روح القدس و جبرائیل و معمارش ابراهیم خلیل مرد روحانی خدا پرست و کارگر آن اسماعیل ذبیح یگانه جوان پرهیز کار فرمان بردار بوده است و میفهمد که قبله و مرکز پر کار دایره آدمیت باید علم و دانش و هدف انسان حق پرستی و توجه بکوی پاکان و جان باران و فرمان برداران و فداکاران باشد و این روح در انسان دمیده میشود که به نیروی علم و اطاعت او امر و گواهی الهی و توکل بر خداوند کاری بهر مقامی که میخواهد نائل خواهد شد.

و اما فوائد اجتماعی مسافرت به مکه در موسم حج آن است که هر گاه این امر

اجتماع بزرگ مسلمین در این کنگره اسلامی تشکیل نمیشد و جزء فرائض بشمار نمیآمد مسلمین دنیا تصور میکردند که نسبت بسائر ملل در اقلیت میباشند و در عالم واجد رسمیت و عظمت و اکثریت نیستند و تصور کنند که خدای نکرده شاید این دین مورد توجه عقلای عالم نباشد و در تعالیم این نقص باشد اما وقتی که بر هر فردی از مسلمانان متمول واجب شد و هر سال صد ها هزار نفر در کعبه گرد هم جمع شدند و آنگاه بعظمت و متانت دین مقدس اسلام پی میبرند و می یابند که عده نفوس مسلمین بالغ پانصد میلیون میباشد و دارای کشور های اسلام و رسمیت و استقلال می باشند باطبع روحیه آنها قوی و علاقمندیشان بدین زیادت و پایداریشان در کلیه امور محکمتر و طبق دستور اخوت و مساوات اسلامی دوستی شان با مسلمانان کشور های دور و نزدیک و نژادهای مختلف هم آئین خود صمیمی تر میشود و روابط اتحاد و قرار داد های مالی و سیاسی و اقتصادی و تجارتي که از این ملاقات ها و آشنائی ها حاصل میشود بین شان بر قرار خواهد گردید که در موقع خوشی و نساخوشی با هم تشریک مساعی و کمک های مادی و معنوی نمایند و در این سفر از اوضاع جغرافیای عالم و کیفیت و زندگی هم کیشان و روش و سلوک آنان با اجاب و رفتار بیکساگان با آنها مطامع حواهند گشت .

دوست و دشمن خود را از دول و مال تشخیص خواهند داد و غیر ذلک و اما فائده اخلاقی در عمل حج آن است که برای کسانی که در این دیار داخل میشوند پیش بینی میشود و بایستی باد و پارچه ندوخته که احرامش نامند و در خور تشریف و حضور است در اینند در آغاز امر چون وظایفی که از این در بار بعهده گرفته میشود زیاده سنگین و بزرگ است در حقیقت محو تمام تعینات ظاهری است و متصف بصفات روحی بودن است از این جهت تهیه و تجهیز آن که عبارت از محرم شدن است فراخور مناسب با آن وظایف خواهد بود که لازمست (لا فسوق ولا جدال فی الحج) اول سرکشی و تعدی و ستمکاری باید از بیخ و بن برکنده و قدغن شود دوم چیزهایی که مورت پرده دری و بی شرمی و خود نمائی است بر کنار گردد سوم موجبات کینه دوزی و جدال و دروغ که سبب بی اعتمادی به یکدیگر است از هیجان برداشته شود چهارم دست خون ریزی و دندان درندگی و پای شکارچی گری را از آن بریده و کنده شود پنجم چیزهایی که او را باشتباه انداخته و اصل خود را از دست داده چه لباس

آرامی و چه انواع سر پوش و پا پوش و تن پوش که بمفاخرت و کبر و نخوت و ادا می کنند باید
 تمام خلع شود تعینات موهومی که موجب تفرقه است بکلی رفع گردیده و بتمام معنی همه
 تک و با هم بسوی خدا بروند و سرود خدائی را که ادعیه موسم حج است بسر آیند و ذیل
 روحی را که اعمال حج است برادرانه با هم با روحی پاک و توجه بخدا بجای آورند. این مختصری
 از هزاران فوائد حج است که عرض شد.

پروردگارا ترا بمقربان در گاهت سوگند میدهم که امنیت و فراوانی نعمت را در کیتی
 بر قرار و عاقبت امور همه افراد بشر خاصه مسلمین را در دنیا و آخرت ختم بخیر و سعادت
 بفرما. آمین

موسسه علمی و فرهنگی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی

این کتاب در اختیار عموم قرار گرفته است و می تواند به عنوان منبعی برای مطالعه و تحقیق مورد استفاده قرار گیرد. این کتاب در اختیار عموم قرار گرفته است و می تواند به عنوان منبعی برای مطالعه و تحقیق مورد استفاده قرار گیرد. این کتاب در اختیار عموم قرار گرفته است و می تواند به عنوان منبعی برای مطالعه و تحقیق مورد استفاده قرار گیرد.